

Barn- och utbildningsnämnden

Kallelse

Nämnd	Barn- och utbildningsnämnden
Datum och tid	2021-02-18, klockan 08.30
Plats	Digitalt möte, Kommunkontoret, Sammanträdesrum Gräsö (SR1), Östhammar
Sekreterare	Per-Åke Berg
Ordförande	Josefine Nilsson

Ärendelista

1. Ny förskola i Alunda	2
<i>Föredragande: Lasse Karlsson</i>	
2. Skolororganisationen i Alunda	3
<i>Föredragande: Lasse Karlsson</i>	
3. Årsbudget 2020: Bokslut och verksamhetsberättelse	4
<i>Föredragande: Sara Ersund</i>	
4. Uppföljning av intern kontrollplan 2020	5
5. Redovisning av kränkingsanmälningar 2020	6
6. Motion angående inrättandet av tjänst som äldre och brukarombud	7
7. Motion avseende handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage	8
8. Information från förvaltningen	9
9. Rapporter från skolråd m.m.	10
10. Redovisning av delegationsbeslut	11
11. Information	13
12. Kurs- och konferensinbjudningar	14

Barn- och utbildningsnämnden

Kl. 08.30

Dnr BUN-2020-074

1. Ny förskola i Alunda

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Antalet barn i förskolorna har ökat kraftigt och de lokaler som idag finns kommer inte att räcka till. Barn- och utbildningsnämnden gav vid sammanträdet 2020-11-05 i uppdrag att fördjupa utredningen kring behovet av förskolor i Alunda. Utredningen ska omfatta flera förslag och innefatta kostnader för renovering av befintliga byggnader, kostnad för nybyggnation samt kostnad för eventuella paviljonger.

Barn- och utbildningsnämnden gav vid sammanträdet 2020-12-03 barn- och utbildningschefen i uppdrag att utreda förslaget att placera en förskola i modulutförande vid Korsängen i Alunda. Uppdraget ska redovisas på barn- och utbildningsnämndens sammanträde 2021-02-18.

Beslutsunderlag

- Muntlig redovisning.

Ärendets behandling

Barn- och utbildningsnämnden 2020-11-05, 2020-12-03.

Beslutet skickas till

Sektorschef bildning.

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2020-057

2. Skolororganisationen i Alunda

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Skolororganisationen i Alunda behöver ses över. Det finns ett behov, både på kort samt lång sikt, av fler utbildningsplatser i grundskolan eftersom antalet elever ökar och de tillgängliga lokalerna inte räcker till. Barn- och utbildningsnämnden gavs vid sammanträdet 2020-11-05 barn- och utbildningschefen i uppdrag att fördjupa utredningen kring skolsituationen i Alunda, på kort och lång sikt. Flera förslag ska presenteras tillsammans med kostnader och bygga på prognoser av befolkningsutvecklingen i Alunda.

Barn- och utbildningsnämnden gav vid sammanträdet 2020-12-03 barn- och utbildningschefen i uppdrag att utreda möjligheten att bygga till eller att bygga ut Olandsskolan, antingen med en SKR-skola eller modulskola. Uppdraget innefattar även att utreda ombyggnation inuti skolan samt anpassning av ventilationen och ska redovisas på barn- och utbildningsnämndens sammanträde 2021-02-18.

Beslutsunderlag

- Muntlig redovisning.

Ärendets behandling

Barn- och utbildningsnämnden 2020-09-03, 2020-10-01, 2020-11-05, 2020-12-03.

Beslutet skickas till

Sektorschef bildning.

Barn- och utbildningsnämnden

Kl. 10.00

Dnr BUN-2019-030

3. Årsbudget 2020: Bokslut och verksamhetsberättelse

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Barn- och utbildningsnämnden godkänner bokslut och verksamhetsberättelse för 2020.

Ärendebeskrivning

Redovisning av bokslut och verksamhetsberättelse för 2020.

Beslutsunderlag

- Verksamhetsberättelse.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2019-169

4. Uppföljning av intern kontrollplan 2020

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner uppföljningen av den interna kontrollplanen 2020.

Barn- och utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten att införa ett förbättrat systemstöd för att säkerställa att utdrag ur belastningsregister alltid lämnas innan anställning.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige antog 2010-09-28 § 82 reglemente för intern kontroll. Reglementet syftar till att säkerställa att styrelser och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll.

Barn- och utbildningsnämnden antog 2019-12-12 den interna kontrollplanen för 2020 som innehåller följande kontrollområden:

- Direktupphandling
- Skolpliktsbevakning
- Representation
- Interkommunal ersättning
- Delegation och beslut
- Diskriminering, kränkande behandling och trakasserier
- Hantering av personuppgifter (GDPR)
- Utdrag ur belastningsregister
- Myndighetsutövning avseende grundsärskola

Beslutsunderlag

- Uppföljning av intern kontrollplan 2020.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Kommunrevisionen

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2020-082

5. Redovisning av kränkingsanmälningar 2020

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Enligt Skollagen ska en lärare, forskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. I Östhammars kommun görs anmälan och utredning i ett digitalt system.

Statistikredovisning av de kränkingsanmälningar som gjorts under 2020.

Beslutsunderlag

Muntlig redovisning av ärendet.

Beslutet skickas till

Arkiv.

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2020-129
KS-2020-442

6. Motion angående inrättandet av tjänst som äldre och brukarombud

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar yttrandet och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen avslår motionen.

Ärendebeskrivning

Irmeli Bellander (L) har lämnat en motion med förslag om att inrätta en fristående tjänst som äldre- och brukarombud som ska bevaka intresseområdena för äldre och personer med funktionsvariationer.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade vid sammanträdet 2020-11-17 att remittera motionen och svaret till barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden samt de brukarorganisationer som ingår i samverkansforumen KPR/KRF. Socialnämnden får möjlighet att komplettera sitt yttrande.

Beslutsunderlag

- Motion
- Socialnämndens yttrande
- Förslag till yttrande

Ärendets behandling

Kommunstyrelsen arbetsutskott 2020-11-17.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2020-130

KS-2020-706

7. Motion avseende handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna (SD) har lämnat in en motion avseende handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage.

I motionen yrkar Sverigedemokraterna:

- Att BUN får i uppdrag att utreda möjligheten för kameraövervakning på samtliga skolor och förskolor i Gimo.
- Att kommunen tar fram en handlingsplan för att skydda kommunens samtliga skolor och förskolor mot vandalisering.

Beslutsunderlag

- Motion
- Förslag till yttrande

Ärendets behandling

Kommunfullmäktige 2020-11-20.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsnämnden

8. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av information från förvaltningen.

Barn- och utbildningsnämnden

9. Rapporter från skoloråd m.m.

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av rapporterna.

Ärendebeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden rapporterar från möten på skoloråd m.m.

Barn- och utbildningsnämnden

10. Redovisning av delegationsbeslut

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

När barn- och utbildningsnämnden delegerat sin beslutanderätt träder delegaten helt in i nämndens ställe. Beslut som fattas enligt delegationsordning är juridiskt sett barn- och utbildningsnämndens beslut och kan överklagas på samma sätt som nämndens beslut. Alla beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till barn- och utbildningsnämnden.

Följande förteckningar över delegationsbeslut i verksamhetsfrågor redovisas:

2021-01-14	Rektor Jenny Änggård (Beslut om utökad tid)
2021-01-14	Barn- och utbildningschef Lisbeth Bodén (Avgiftsbefrielse för plats i fritidshem)
2021-02-11	Rektor Ulrica Ericsson (Beslut om utökad tid)
2021-02-11	Ansvarig för skolskjutsfrågor Elisabeth Lindkvist (Beslut om skolskjuts)
2021-02-11	Malin Andersson (Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
2021-02-11	Rektor Jessica Björkman (Edsskolan) (Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
2021-02-11	Rektor Jessica Björkman (Kristinelundsskolan) (Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
2021-02-11	Rektor Niina Johansson (Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)

Barn- och utbildningsnämnden

- 2021-02-11   Rektor Anna-Karin Sehlstedt Stål
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
- 2021-02-11   Rektor Lena Folkebrant
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
- 2021-02-11   Rektor Helena Åsberg
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)
- 2021-02-11   Rektor Margareta Rahm Jansson
(Beslut att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten)

Barn- och utbildningsnämnden

11. Information

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av beslut som tagits av andra myndigheter samt annan viktig information som berör barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde.

- 1) Dnr: KS-2019-355
Dom från Förvaltningsrätten 2020-12-11 gällande laglighetsprövning att avveckla grundskole- och fritidsverksamheten vid Gräsö skola.
- 2) Dnr BUN-2020-018
Dom från Förvaltningsrätten 2020-12-17 gällande laglighetsprövning av beslut om skolskjuts.
- 3) Dnr BUN-2020-019
Dom från Förvaltningsrätten 2020-12-17 gällande laglighetsprövning av beslut om skolskjuts.
- 4) Dnr Ks-2020-228
Utdrag ur protokoll fört vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2020-12-15 avseende antagande av riktlinjer för styrdokument.
- 5) Dnr Ks-2020-673
Utdrag ur protokoll fört vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2020-12-15 avseende reviderad styrmodell med anledning av omorganisation.
- 6) Dnr Ks-2020-591
Utdrag ur protokoll fört vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2020-12-15 avseende svar på motion från Irmeli Bellander (L) om att fortsätta redovisa skolresultat.
- 7) Dnr: BUN-2020-128
Rapport 2020-12-09 avseende nulägesanalys – Dataskyddsförordningen, GDPR.
- 8) Dnr Ks-2020-673
Utdrag ur protokoll fört vid Kommunstyrelsens sammanträde 2021-02-09 avseende redovisning av slutrapport, C-tillsammans.

Barn- och utbildningsnämnden

12. Kurs- och konferensinbjudningar

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av aktuella kurs- och konferensinbjudningar.

Årsredovisning 2020

Barn- och utbildningsnämnden, 2020

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena	3
2.1	Nämndmålen	3
2.2	Måluppfyllelse	3
2.3	Årets viktigaste händelser	10
3	Ekonomiskt utfall	11
4	Hållbarhetsredovisning.....	13
4.1	Unga utbildning, uppväxt och välbefinnande	13
4.2	Trygghet, hälsa och välfärdstjänster.....	13
4.3	Arbete och inkomst	14
4.4	Inkludering och sociala relationer.....	15
4.5	Delaktighet och inflytande	15
4.6	Jämställdhet och likabehandling	16
4.7	Fysisk planering och tillgänglig service	16
4.8	Vattenkvalitet (kust, sjöar, vattendrag och grundvatten)	16
4.9	Naturvård och friluftsliv.....	16
4.10	Energi och klimat	16
4.11	Kemikalier och hälsa.....	16

1 Inledning

I Barn- och utbildningsnämndens uppgifter ingår att leda och samordna verksamheten inom förskola och pedagogisk omsorg, fritidshem, fritidsklubb, grundskola, grundsärskola, kulturskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Nämnden ansvarar även för det kommunala aktivitetsansvaret samt korttidstillsyn för barn över 12 år.

Barn- och utbildningsnämnden ska verka för en helhetssyn på omsorg, utbildning och fritid för barn och ungdomar samt för den kommunala vuxenutbildningen. Nämnden ansvarar även för bidragsgivning, tillsyn och uppföljning av barnomsorg i alternativa driftsformer.

2 Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena

2.1 Nämndmålen

Strategiskt inriktningsområde	Nämndmål	
En attraktiv och växande kommun	Skolan ska vara attraktiv och konkurrenskraftig.	■
En hållbar kommun	Alla elever ska ha en skolgång som präglas av trygghet och hälsa.	■
En lärande kommun	Alla elever ska ha en skolgång som präglas av studiero.	●
	Alla elever ska mötas av en inkluderande lärmiljö.	■

2.2 Måluppfyllelse

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Andel elever som tagit gymnasieexamen inom fyra år	82%	70,1%	73,5%	67,9%	◆
Kommentar Genomströmning inom 4 år, kommunala skolor i kommunen Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för 4 år sedan med examen inom 4 år, inkl. IM var 70,1 % (riket 69,9 %). Genomströmningen inom 4 år för elever på yrkesprogrammen var 91,4 % (riket 76,4 %) och på de högskoleförberedande programmen 89,1 % (riket 84,2 %). Genomströmning inom 4 år för elever som började på något IM-program var 21,6 % (riket 13,4%). Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier. Målet för elever som börjar introduktionsprogrammen kan också vara att förbereda en elev för arbetslivet eller vidare studier. Introduktionsprogrammen har					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
					också olika syften och ska leda till etablering på arbetsmarknaden eller så god grund till fortsatt utbildning som möjligt. Bland annat visar Skolverkets studie av elever som gått introduktionsprogram att 74 procent av eleverna var sysselsatta i antingen förvärvsarbete eller studier fem år efter att eleverna börjat på introduktionsprogram. För elever som gått nationella program var andelen sysselsatta 90 procent.

2.2.1 Nämndmål: Alla elever ska ha en skolgång som präglas av trygghet och hälsa.

Beskrivning

Barn och elevernas trygghet och hälsa påverkar lärandet. Att alla är trygga och trivs i skolan är en förutsättning för att inläring ska ske.

Barnen och eleverna behöver vara trygga i alla situationer och miljöer inom skolan. Tryggheten ska innefatta även måltider, korridorer, utemiljöer, lägerskolor, utflykter, studiebesök, sociala medier och praktik med mera och därmed utgör allt detta också lärandemiljön.

En otrygg miljö kan handla om allt från hur lokaler och utomhusmiljö är utformade till hur personal, barn och elever behandlar varandra med respekt.

För att barn och elevers lärande och hälsa ska främjas kan skolan ge; stöd och uppskattning från pedagoger och lärare, information om vad man förväntas åstadkomma i god tid innan resultat ska redovisas, tydliga mål för vad som krävs för att få ett visst betyg, respekt och acceptans från jämnåriga, en skolmiljö som är fri från mobbing.

Analys

Målet är inte uppnått 2020.

Det är pojkar som i högre grad än flickor anser att de har inflytande och delaktighet i skolarbetet. Enligt Skolinspektionens tidigare elevenkäter visar det att kunna påverka undervisningen är det som ger lägst index, därefter kommer att kunna påverka skoluppgifter och högst index får att kunna påverka skolmiljön. Motivationsfaktorerna ser olika ut för pojkar och flickor. Flickor anser att delaktighet är särskilt viktigt för skolarbetet. Detta påverkar även upplevelsen av att kunna nå kunskapskraven. Det finns en samvariation av faktorer som påverkar flickor mer än pojkar.

Flickor anser att delaktighet i skolarbetet är särskilt viktigt jämfört med pojkar, samt att den inre drivkraften har relativt stor betydelse för flickor jämfört med pojkar. En annan förklaring är att flickorna kanske egentligen skulle vilja påverka mer än de får tillfälle till samt att

motivationsfaktorerna påverkar skolarbetet mer för flickor än pojkar, enligt en undersökning i ett examensarbete från Specialpedagogiska myndigheten.

Faktorer som kan påverka känslan av att kunna nå kunskapskraven kan vara att få svårare uppgifter, att få extraundervisning om det skulle behövas, tydlighet i vad eleven behöver kunna för att nå kunskapskraven, ha studiero på lektionerna och få för lite utmanande arbetsuppgifter i skolan.

Av de styrtalet som ingår i målet har styrtalet trygghet inte undersökts under 2020 för åk 9. Det kan finnas en möjlighet att målet för trygghet kunde ha uppnåtts då det skilde endast en procentandel vid föregående mätning och att arbetet med trygghet på skolorna intensifierats. Det kan även vara så att pandemin som varat under största delen av 2020 kan ha påverkat eleverns känsla av trygghet negativt.

Styrtalet	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Elevers upplevelse av att kunna påverka skolarbetet i årskurs 9 ska öka.	70%	68,4%	60,7%	75,6%	
<p>Kommentar</p> <p>När det gäller elevinflytande är det enligt skollagen ett uppdrag som varje skola har. I skollagen står det att varje skola måste se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen.</p> <p>Målet uppnås inte på helår trots en ökning på 22,4 procentandelar. Pojkar upplever att de kan påverka undervisningen i mycket högre grad än flickor. Skillnaden är 14,9 procentandelar. Förhållandet mellan pojkar och flickor kan man även se i Skolinspektionens enkät 2019 dock var skillnaden lägre. Så den ökande andel elever som upplever sig kunna påverka skolarbetet står pojkar för och ligger även något över målet.</p>					
Elevers trygghet i årskurs 9 ska öka	80%				
<p>Kommentar</p> <p>Ingen mätning genomförd 2020. Ny mätning planerad vt 2021 då frågan kommer att vara med i vår</p>					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
kommungemensamma enkät.					
Elevers upplevelse av att kunna nå kunskapskraven i årskurs 9 ska öka.	80%	89,7%	86,9%	92,2%	
<p>Kommentar</p> <p>Att en elev i skolan ska veta vad som krävs av den är en av framgångsfaktorerna för delaktighet, motivation och lärande. Det handlar om att läraren måste förklara för eleven vad de ska göra i skolarbetet så de förstår.</p> <p>Måltalet nås på helår. Pojkar upplever i högre grad än flickor att de kan nå kunskapskraven i åk 9, skillnaden är 5,3 procentandelar.</p>					

2.2.2 Nämndmål: Alla elever ska ha en skolgång som präglas av studiero.

Beskrivning

Klassrumsmiljön har god kvalitet om det finns ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i och där elever ges möjlighet att ta ansvar för att göra de uppgifter läraren har planerat och inte blir störda när de utför dessa.

Det är också viktigt att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö.

Analys

Målet är uppnått på helår. Pojkar upplever en högre grad av studiero än flickor, det skiljer 6,1 procentandelar. Trots att målet är uppnått så fortsätter arbetet med att skapa studiero för alla elever, så att vi får en högre måluppfyllelse.

Genomgående är att studiero har ett mycket lägre indexvärde än trygghet. Studieron ser olika ut på kommunens skolor. Intressant är att den skola som har högst måluppfyllelse i kommunen har det lägsta indexet för studiero i skolenkäten 2019. Generellt finns en högre korrelation mellan att elever får vara med och ta fram ordningsregler och upplevelsen av studiero än trygghet. Ytterligare kopplingar till studiero, kan ses i Skolinspektionens senaste elevenkät, är delaktighet och motivation.

Det finns en tydlig koppling mellan en god studiemiljö och låg förekomst av kränkningar. Att elever känner sig trygga och trivs i skolan är inte heller bara ett mål i sig utan en förutsättning för att eleverna ska lära sig. Studiero främjas av tydliga lektionsstrukturer och av ett tydligt ledarskap i klassrummet. Att undervisningen har ett tydligt fokus och är varierad är faktorer som tillsammans med en trygg och stödjande lärandemiljö ger goda möjligheter för eleverna att följa undervisningen.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Elevers studiero i årskurs 9 ska öka.	75%	78,2%	75%	81,1%	
<p>Kommentar</p> <p>Vad som uppfattas som studiero är subjektivt och varierar beroende på person och situation. En definition av studiero, enligt Skolinspektionen, är att förhållandena ska vara sådana att eleverna kan ägna sig åt de planerade lärandeaktiviteterna. Det innebär att störande inslag under lektionen minimeras och att fokus och lärandeaktiviteter riktas mot det som är syftet med undervisningen. Störande inslag kan vara sen ankomst, elever pratar med varandra, använder dator, mobiltelefon eller annan digital media.</p> <p>Måлтаlet är uppnått på helår och ökningen i procentandelar är 23,2. Pojkar upplever en högre grad av studiero än flickor, det skiljer 6,1 procentandelar. Det kan finnas ett samband mellan att pojkar generellt sett känner sig tryggare i skolan och upplevelse av studiero. Trygghet och studiero är viktigt för att ge både elever och skolans personal en god arbets- och lärandemiljö.</p>					

2.2.3 Nämndmål: Alla elever ska mötas av en inkluderande lärmiljö.

Beskrivning

Med inkluderande lärmiljö menar vi att skolan möter alla barn och elevers behov och ser olikheter som en norm. Olika lärmiljöer erbjuds till barn och elever utefter deras behov.

Vi ser att viktiga faktorer att arbeta med är ledarskap på alla nivåer, tillit, goda relationer, stimulerande av barn och elevers motivation.

Analys

Att kunna öka andelen elever som är behöriga till ett yrkesprogram och därmed minska andelen elever som påbörjar ett introduktionsprogram är av vikt då det kan vara allvarligt för dem, deras möjligheter att bygga ett liv med egenmakt, med försörjning, med möjlighet att nå sina drömmar, men också samhällsekonomiskt i stort.

På grund av SCB:s förändringar i sin sekretesspolicy 2019 finns inte elevers resultat tillgängliga när det gäller koppling mot vårdnadshavares utbildningsnivå. Troligtvis följer Östhammars kommun rikets mönster även 2019/2020, vilket visar att nästan hälften av alla elever från hem där vårdnadshavare har gymnasial eller lägre utbildning inte har gymnasiebehörighet. Medan elever som har vårdnadshavare med eftergymnasial eller högre utbildning har en behörighet på 92%.

Gymnasiebehörighet är en av de indikatorer som Folkhälsomyndigheten valt för att mäta folkhälsan och dess bestämningsfaktorer. Det finns ett tydligt samband mellan utbildningsnivå och hälsa. Ett exempel är sambandet mellan utbildningsnivå och medellivslängd, där de största skillnaderna finns mellan dem som har förgymnasial utbildning och dem som har eftergymnasial utbildning. Betygen i grundskolans årskurs 9 är av avgörande betydelse för

skolelevers benägenhet att studera vidare. Detta oavsett barnens socioekonomiska uppväxtbakgrund. Låga eller ofullständiga betyg från årskurs 9 ökar dessutom risken för framtida psykosociala problem, samtidigt som den psykiska hälsan kan påverka skolprestationer. (Folkhälsomyndigheten, webbsida 2021-01-2, Gymnasiebehörighet, uppdaterad 2021-01-15

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsans-utveckling/resultat/livsvillkor/gymnasiebehorighet/>

Genomströmningen för elever på nationella program inom fyra år är fortsatt gott både i jämförelse med riket och med övriga kommuner i regionen, trots den något minskade andel elever i kommunen som har behörighet till ett yrkesprogram. Utmärkande för 2020 är att genomströmningen ökade för männen på både yrkesprogram och på högskoleförberedande program. Även kvinnor på högskoleförberedande program ökade genomströmningen medan genomströmningen för kvinnor på yrkesprogrammen minskade något. Den minskade genomströmningen inom 4 år kan förklaras av att över 59 % av eleverna som började gymnasieskolan 2016, påbörjade sin gymnasieutbildning på något av IM-programmen och av dessa var hela 60 % elever som gick på språkintrödningsprogram och var därmed nyanlända till Sverige. Dubbelt så många av eleverna på nationellt program (14 %) än i riket (7 %) bytte program under studietiden. Meritvärdet från grundskolan var relativt lågt, likaså andel elever behöriga till yrkesprogram, för de elever som påbörjade studier i gymnasieskolan för fyra år sedan.

En faktor som just detta år varit svår att dra slutsatser om är hur mycket förändrade omständigheter till följd av covid-19-pandemin påverkat studieresultaten i gymnasieskolan. Vi ser att det på grund av detta finns en uppbyggd "utbildningsskuld" i gymnasieskolan. Fler elever än tidigare har förlängd studiegång. En ökat behov av särskilt stöd och andra insatser från elevhälsan kommer att behövas

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Elevers motivation i årskurs 9 ska öka.	75%				—
Kommentar					
Ingen mätning genomförd 2020. Ny mätning planerad vt 2021 då frågan kommer att vara med i vår kommungemensamma enkät.					
Med anledning av att det finns en samvariation mellan högre måluppfyllelse för elever och elevers motivation, finns anledning att tro att utfallet för styrtalet skulle vara mycket högre än 2019.					
Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram	77%	85,07%	87,18%	82,69%	●
Kommentar					
För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och godkända betyg i minst fem andra ämnen. Det innebär att det krävs					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
godkända betyg i sammanlagt åtta ämnen. Måltalet är nått för helår. Den största ökningen står flickor för, ökningen var drygt 12 procentandelar, vilket följer rikets mönster. Flickor ligger i nivå med riket medan pojkar ligger något under.					

2.2.4 Nämndmål: Skolan ska vara attraktiv och konkurrenskraftig.

Beskrivning

Skolan ska vara förstahandsvalet för alla elever, familjer och arbetstagare.

Analys

Målet kommer inte att uppnås på helår. Antal elever i åk 9 som sökt skola i annan kommun är 13 stycken hösten 2020, måltalet var 11. De faktorer som troligtvis är avgörande för att välja annan skola är det geografiska läget, en mindre enhet, specialskola, kamraters val och skola med speciell inriktning. Det kan även vara så att valet av skola gjordes tidigt i skolgången och då hade barn- och utbildningsnämnden inte fattat beslutet om att inte ge busskort till val av annan skola. Det innebär att vi troligtvis kommer att se en minskning av elever som valt annan skola i annan kommun framledes.

Personalomsättningen har varit låg under året, både vid utfallet på delår och helår. Delårsutfallet brukar alltid vara lågt, det är när det nya läsåret börjar, som de flesta rekryteringarna sker. Det har sett ut på det här sättet de senaste åren. En anledning kan vara Covid-19 som gjort att personal valt att inte byta arbete i samma utsträckning som tidigare. I utfallet finns inte den interna rörligheten, som är relativt stor, medräknad det vill säga personer som bytt enhet eller jobb inom samma enhet. Det kan vara ytterligare en anledning till det lägre utfallet att personal väljer att byta enhet inom kommunen och inte söker sig till annan kommun.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal elever som söker sig till andra grundskolor i åk 9, i andra kommuner ska minska.	11	13	10	3	
Kommentar Antalet elever som sökt sig till annan kommun i åk 9 var 13 stycken, det vill säga två över måltalet. På vårterminen - 20 var det 9 stycken som gick i annan kommun i åk 9.					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
<p>Av de elever som valt annan kommun, var de allra flesta från Alunda och någon enstaka från Österbybruk. Det är fem elever som valt Rasbo skolområde, Uppsala kommun. Övriga har valt Tierp och Uppsala. Av alla elever som valt annan kommun är det främst annan kommunal skola vilket är skillnad mot tidigare år då flertalet har valt friskolor. De friskolor som är representerade är de som har särskilda inriktningar.</p> <p>Av de som valt Rasbo skolområde är det fler av eleverna som bor på gränsen mellan Östhammars kommun och Uppsala kommun. Det är en del elever som väljer den " lilla skolan" i synnerhet från åk 4, där de annars skulle ha gått på Olandsskolan som är en större skola. Ett par, tre stycken bor också nära varandra så ett det kan vara ett kollektivt beslut att låta barn i samma ålder/klass börja på samma skola. Det är även värt att komma ihåg att dessa elever med största sannolikhet gjorde sina val för länge sedan, kanske till och med i valet av förskola. Vid den tidpunkten hade barn- och utbildningsnämnden andra regler kring busskort. Noterbart är att endast en elev går på specialskola, där förvaltningen även deltagit i beslutet av skolbyte, det vill säga rätt förutsättningar för elevens skolgång fanns inte i vår kommun.</p>					
Personalomsättning en ska vara låg.	7%	5,6%			
<p>Kommentar</p> <p>Måltalet är uppnått på helår. Pensionsavgångar är inte medräknade i utfallet, om dessa skulle räknas med så skulle utfallet vara 7,1%. Utfallet är 3,4 procentandelar lägre än föregående helårsmätning. Det finns en liten osäkerhet i framtagandet av utfallet, då det gjordes en organisationsförändring som i sin struktur kan ge avvikelser.</p>					

2.3 Årets viktigaste händelser

Covid-19

Resultaten från uppföljningar om frånvaro indikerar att frånvaron bland personalen i skolväsendet har varit högre än normalt. Skillnader finns dock mellan såväl skolformer som enheter. Detta gäller även barn och elever, inte i lika hög grad gymnasiets elever.

I mars fick elever och lärare i gymnasieskolan och i vuxenutbildningen snabbt ställa om till undervisning på distans och fjärr, med digitala lektioner och hemuppgifter. Denna övergång har generellt sett fungerat bra, men att det finns grupper av elever som har haft svårare att tillgodogöra sig undervisningen på distans.

Situationen har tvingat fram en snabb utveckling vad gäller användandet av digitala verktyg och mötesformer, vilket upplevs som positivt och visat på möjligheter som kan tas tillvara också fortsättningsvis.

Nya Frösåkersskolan

18 december 2020 överlämnades nycklarna till den nya 4-9 skolan. En skola som skapar förutsättningar med en flexibilitet för ett hållbart lärande. Skolan är byggd som en snäcka med hemvister och specialiserade lärmiljöer runt ett gemensamt nav - trapphuset.

Lokalbehov

På grund av en ogynnsam skolmiljö har förskoleklass från Olandsskolan haft sin undervisning

i Ekeby skola under höstterminen-20. Av samma anledning har Hammarskolans elever flyttats till Vretaskolan.

Lönesatsning

En stor lönesatsning på förskollärare gjordes under året, utifrån den årliga lönekartläggningen.

3 Ekonomiskt utfall

Årets utfall för barn- och utbildningsnämndens driftbudget är ett överskott om 1,0 mkr, dvs en budget i stort sett helt i balans (+0,2%). Årets verksamhet har präglats av Covid 19-pandemin som varit en stor utmaning att hantera såväl verksamhetsmässigt som ekonomiskt. I ekonomiskt perspektiv har verksamheterna haft betydande svårigheter att planera såväl intäkter som kostnader.

Nämndverksamheten redovisar ett överskott under året vilket beror på färre möten och inställd fortbildning på grund av Covid-19 pandemin. Kulturskoleverksamheten visar ett mindre underskott vilket beror på satsningar på bl a nya lärplattform under året.

Verksamheten barnomsorg omfattar öppen förskola, förskola, pedagogisk omsorg, öppen fritidsverksamhet samt fritidshem. Verksamheterna visat totalt ett underskott om 5,8 mkr (-3,9 %). Underskottet kommer i huvudsak av ökat barnantal inom egen förskola, ökat barnantal i extern pedagogisk omsorg samt svårigheter att hålla budget i balans inom egen fritidsverksamhet.

Grundskoleverksamheten inklusive förskoleklass och grundsärskolan visar ett underskott om 0,7 mkr (-0,3%) Underskottet kommer av ökade behov inom grundsärskolan; fler elever och ökat behov av särskilt stöd. Grundsärskolan kommer att få en utökad budgetram inför 2021 och troligtvis kommer ytterligare satsning behöva göras kommande år.

Gymnasieskoleverksamheten inklusive gymnasiesärskolan visar ett överskott om 0,6 mkr (+0,6 %). Överskottet kommer från gymnasiesärskolan. Östhammars kommun driver ingen egen gymnasiesärskola utan köper detta av annan kommun eller friskolor. Kostnaden är svår att budgetera då den beror helt på vad eleverna väljer för utbildning och var skolan ligger i förhållande till hemmet.

Vuxenutbildningen visar ett underskott om 2,6 mkr (-17,2%) vilket beror på ökade behov inom områdena köp av kurser på gymnasienivå, svenska för invandrare, yrkeshögskola samt uppdragsutbildning. Möjligheter till vuxenutbildning är viktig för den enskilde individen men verksamheten är också en viktig arbetsmarknadsinsats och viktig i integrationsperspektiv då nyanlända ofta behöver både stöd med språk och utbildning för att kunna ta sig in i det svenska samhället. Underskottet inom vuxenutbildningen har varit känt under året och inför 2021 kommer budgetramen för verksamheten att utökas efter beslut av kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Posten övrigt inom barn- och utbildningsnämnden består av nämndövergripande administration (bl a kostnad för BOU-kontoret) och korttidstillsyn (kostnad för tillsyn av barn och ungdomar över 12 år inom särskolans personkrets). Sammantaget visar denna post ett överskott om 9,4 mkr (+ 34,9%) vilket huvudsakligen beror på att reserv samt tillfälligt budgettillskott budgeterats såsom nämndövergripande verksamhet medan de faktiska

kostnaderna sedan bokförts med koden för verksamheten som de tillhör.

Barn- och utbildningsnämnden har arbetat med en investeringsbudget om 13,5 mkr 2020 varav 4 mkr beviljades såsom en extra post under året för inköp till Hammarskolans verksamhet i Gimo då den flyttade akut till Vretaskolan. De pågående projekten under året har, förutom Hammarskole-projektet, annars varit inköp till nya Frösåkersskolan i Östhammar, 8 mkr i årsbudget varav nyttjat 4,1 mkr, samt utemiljö vid förskolan Furustugan i Alunda, 1 mkr i årsbudget varav nyttjat 1,9 mkr. Barn- och utbildningsnämnden begär flytt av investeringsbudget till år 2021 om 3,9 mkr för att kunna slutföra inköpen till nya Frösåkersskolan samt 0,7 mkr för att kunna slutföra inköpen till Gimo skolorganisation.

Resultaträkning

Mkr	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
Intäkter	91,5	84,2	82,6
Kostnader	-628,8	-632,4	-645,7
varav personalkostn	-357,5	-365,1	-370,5
varav lokalkostn	-88,5	-91,8	-92,5
Nettokostnad	-537,3	-548,2	-563,1
Budget	-537,2	-548,1	-564,1
Årets resultat	-0,1	-0,1	1,0

Verksamhetsområde

Mkr	Budget 2020	Utfall 2020	Avvikelse
Nämnd	-1,5	-1,2	0,3
Kulturskola	-6,5	-6,6	-0,1
Barnomsorg	-147,5	-153,3	-5,8
Grundskola, grundsärskola	-258,5	-259,2	-0,7
Gymnasieskola, gymnasiesärskola	-107,9	-107,3	0,6
Vuxenutbildning	-15,4	-18,0	-2,6
Övrigt	-26,9	-17,6	9,3
Summa	-564,2	-563,2	1,0

4 Hållbarhetsredovisning

4.1 Unga utbildning, uppväxt och välbefinnande

Barn och unga befinner sig i förskolan och skolan under en lång tid av sin uppväxt, och påverkas i sin utveckling av det som sker där. Förskolan och skolan ska verka för att barns och elevers erfarenheter av lärandet och undervisningen också främjar deras hälsa och välbefinnande. Förskolan och skolan har också ett ansvar att identifiera, förebygga och undanröja hinder som uppstår i verksamheten för barns och ungas lärande och utveckling.

En modell "Lyckas tillsammans" implementeras i grundskolan för att få en mer likvärdighet i kommunens skolor.

Ett pilotprojekt, *Tillbaka till skolan*, har under året påbörjats, där skola och socialtjänst ska samverka för att tillsammans med vårdnadshavare och elev kartlägga och lösa situationer där en elev hamnat i någon form av närvarosvårigheter.

Samverkan har skett med socialförvaltningen med praktisk utbildning. Barn och unga har varit i fokus inom närvårdsarbetet, både i kommunen och regionen.

Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden har i samverkan med Samordningsförbundet arbetat vidare med projektet Bryggan. Bryggan är en organisation som hjälper ungdomar mellan 16-29 år att bryta hemmasittande beteenden och att i stället återgå till skolgång eller praktik.

Tillsammans med Kultur- och fritidsförvaltningen har ett samarbete med Litteraturvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet skett. Läsprojektet går ut på att många elever (grundskola och gymnasieskola) läser samma bok under samma period och syftar till att bland annat öka läsförståelse och läslust.

4.2 Trygghet, hälsa och välfärdstjänster

Huvudmannen för en förskola, skola eller annan verksamhet som regleras i skollagen är skyldig att se till att det finns ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Det gäller i varje verksamhet, till exempel i varje förskola eller skola. Huvudmannen ska se till att förskolor och skolor genomför åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska även se till att förskolor och skolor årligen tar fram en plan mot kränkande behandling.

Rektorn är skolans pedagogiska ledare och ansvarar för att undervisningen utvecklas så att alla elever får en undervisning av god kvalitet i en trygg miljö. För att lyckas behöver rektorn tillsammans med elever och personal arbeta långsiktigt och systematiskt.

Målet är att skapa en så positiv skolsituation som möjligt för barnet eller eleven.

Hälsofrämjande arbete handlar om att stärka eller bibehålla barns och elevers fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Skolan och förskolan ska uppmärksamma hälso- och livsstilsfrågor och sträva efter en social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I skolan kan elevhälsan delta i det arbetet i olika sammanhang utifrån den lokala kontexten.

Varje år skrivs en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling, med aktiviteter. En del av planens underlag är trygghetsenkäter, trygghetsvandringar, utdrag i vårt system för olyckor och tillbud samt i vårt system för anmälningar av kränkande behandlingar.

Förvaltningen har arbetat med Barnkonventionen och med att implementera barnkonsekvensanalysen.

Alla rektorer har genomfört Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) studiepaket NPF med syfte att öka måluppfyllelse, främja skolnärvaro och psykisk hälsa för elever. Utbildningen leddes av skolutvecklingsenheten och var processinriktat genom kollegialt lärande.

Mycket under 2020 har handlat om Covid-19, hur vi ska kunna hantera barn och elevers vikt av att vara på förskolan och i skolan. Dels på grund av den utbildning de har rätt till men också av på grund av deras psykiska hälsa. Sedan vårterminen 2020 har förutsättningarna för undervisning förändrats i grunden, på grund av covid-19-virusets spridning och allt som följt i dess fotspår. Skolornas och förskolornas roll att möjliggöra för vårdnadshavarna att arbeta har också förtydligats under krisen.

4.3 Arbete och inkomst

Arbete och inkomst

Huvudmän för grundskolor och specialskolor ansvarar för att anordna prao, praktisk arbetslivsorientering. Prao ska omfatta minst tio dagar sammanlagt för alla elever från och med årskurs 8 i grundskolan respektive årskurs 9 i specialskolan. Huvudmannen har även det övergripande ansvaret för det arbetsplatsförlagda lärandet, APL, på gymnasieskolan samt att APL ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet samt att kvalitetssäkra APL utifrån skolans och myndigheters regelverk.

Under den pågående coronapandemin har det vara svårt att erbjuda prao på arbetsplatser. Elever som skulle ha haft PRAO under 2020 har erbjudits alternativ med hjälp av det stöd Skolverket har tagit fram.

Trots pandemin har vuxenutbildningens och gymnasieskolans elever i nästan alla fall genomfört sin planerade APL och LIA. KAA har även haft elever på praktik i kommunen. Mycket tack vara gott samarbete med lokala företag.

Bruksgymnasiet har ett samarbete med Ung Företagsamhet (UF) vilket innebär att elever har möjlighet att driva eget företag som en del av studierna. Eleverna har genomgått Ung Företagsamhets processutbildning för gymnasiet som handlar om att starta och driva ett UF-företag under ett år vilket ger eleven en möjlighet att göra verklighet av en idé, att göra något man tror på och brinner för. På UF-mässan tävlade de mot andra UF-företag med goda resultat.

Genom goda kontakter med företag i kommunen får elever inte bara en unik möjlighet till att skapa nätverk för framtiden utan även god insikt i hur företag och arbetsliv fungerar genom studiebesök och föreläsningar. Det förekommer att elever genomför gymnasiearbetet med en extern handledare.

Studie- och yrkesvägledning omfattar olika studie- och yrkesvägledande aktiviteter från

årskurs 1 i grundskolan till och med Vuxenutbildningen. Utifrån en gemensam plan för studie- och yrkesvägledningen skapas ett varaktigt förändringsarbete i Östhammars kommun. Planen bidrar till en likvärdig vägledning som följer eleverna som en röd tråd genom alla stadier och skolformer.

Kommunens aktivitets ansvar, KAA, omfattar ungdomar som avslutat sin skolplikt men inte påbörjat gymnasiestudier, avbrutit gymnasiestudier i förtid eller avslutat sina gymnasiestudier med studiebevis (inte har tagit gymnasieexamen). Det innebär att kommunen har en skyldighet att hålla sig informerad om och ska erbjuda de ungdomar som ingår i målgruppen lämpliga individuella åtgärder. Under året har KAA fått tillgång till att erbjuda ungdomar som är på en praktikplats har möjlighet att få praktikersättning de dagar de genomför sin praktik. Ett bra samarbete med de lokala företagen är av stor vikt bland annat för att kunna stötta unga personer som inte är i studier eller arbete ut i arbetslivet. Detta samarbete har fungerat mycket bra. På grund av reformeringen av Arbetsförmedlingen har Arbetsförmedlingens lokala närvaro varit otillräcklig under en tid, vilket har inneburit långa handläggningstider och det är tydligt att stödet behöver säkras till de arbetssökande. SKR och Arbetsförmedlingen har träffat en överenskommelse om att stötta samverkan på lokal och regional nivå. Rekryteringsbehoven är stora och unga personer samt nyanlända behöver stöd in på arbetsmarknaden. Dialog har påbörjats med arbetsförmedlingen kring hur kommunen och arbetsförmedlingen tillsammans kan arbeta med utbildningsinsatser. På grund av reformeringen av arbetsförmedlingen har Arbetsförmedlingens lokala närvaro varit otillräcklig vilket har inneburit långa handläggningstider.

4.4 Inkludering och sociala relationer

Det är skolans uppdrag att se till att alla elever ska ha en inkluderande och tillgänglig lärmiljö. Därför är valet av pedagogiska strategier, läromedel och andra lärverktyg avgörande för elevens delaktighet i undervisningen.

Alla elever som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål får det. Studiehandledning på modersmål har både givits via fjärrundervisning men även av handledare på plats. Modersmålsenheten har utökat med modersmåls lärare så närundervisning med egna lärare kan ske i bland annat engelska, tigrinja, somaliska och persiska.

4.5 Delaktighet och inflytande

Skolans uppdrag är att göra elever delaktiga och ha inflytande över sitt eget lärande. Det leder till högre motivation som ökar lärandet och därmed bättre resultat för eleverna.

Elever i Östhammars kommun har goda möjligheter att utöva inflytande över verksamheten som helhet genom den formella demokratin. Elevrådet får utbildning som anordnas av Skolutvecklingsenheten. Möten och aktiviteter fångar upp och bearbetar frågor, som ligger eleverna och deras studier nära. Genom att ge eleverna ett ökat inflytande och ökade möjligheter att vara delaktiga och komma till tals i undervisningen sker demokratisk träning och kunskapsutveckling i olika ämnen.

4.6 Jämställdhet och likabehandling

Skolan har ett brett jämställdhetsuppdrag. Det handlar om att ge flickor och pojkar samma möjligheter till lärande och att utveckla sin potential. Jämställdhet är ett av de grundläggande demokratiska värden som skolan ska förmedla till eleverna. Skolan ska enligt skollagen och läroplaner även förmedla kunskaper om jämställdhet.

Likabehandlingsarbete handlar om att skapa en skola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg skolvardag är en förutsättning för att eleverna ska lära och utvecklas.

För att ge flickor och pojkar samma möjligheter arbetar förvaltningen med att öka kunskapen för pedagoger inom genuspedagogiken. Alla förskolor och skolor arbetar utifrån sin egen plan mot diskriminering och kränkande behandling. I planen finns även aktiva åtgärder dokumenterade.

Ett aktivt förebyggande elevhälsoarbete sker så väl som ett aktivt likabehandlingsarbete och arbete för att motverka kränkande behandling. Verksamheternas generella värdegrundsarbete med normer och värden är en viktig hälsofrämjande insats, och likabehandlingsarbetet inkluderar även ett brett perspektiv utifrån diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen. I olika undersökningar med fokus på trygghet, studiero och värdegrund, samt utifrån olika elevsamtal (bland annat hälsosamtal) kan verksamheterna identifiera risker vilka pekar på vikten av förebyggande insatser i form av likabehandlingsarbete samt arbete för trygghet, trivsel, gemenskap och goda relationer.

4.7 Fysisk planering och tillgänglig service

Plan- och bygglagen styr kommunernas fysiska planering. Det finns tre typer av kommunala fysiska planer: översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Översiktsplanen ska täcka hela kommunens yta och hållas aktuell, den är förvaltningen involverad i. Barn- och utbildningsnämnden har beslutat om ett planeringsunderlag för en lokalförsörjningsplan.

4.8 Vattenkvalitet (kust, sjöar, vattendrag och grundvatten)

4.9 Naturvård och friluftsliv

4.10 Energi och klimat

4.11 Kemikalier och hälsa

Sektor verksamhetsstöd/ Kansli och utveckling
Per-Åke Berg

Uppföljning av intern kontrollplan 2020

Inledning

Barn- och utbildningsnämnden antog 2019-12-12 den interna kontrollplanen för 2020 som innehåller följande kontrollområden:

- Direktupphandling
- Skolpliktsbevakning
- Representation
- Interkommunal ersättning
- Delegation och beslut
- Diskriminering, kränkande behandling och trakasserier
- Hantering av personuppgifter (GDPR)
- Utdrag ur belastningsregister
- Myndighetsutövning avseende grundsärskola

Direktupphandling

Vid granskningen kontrolleras att regler och inköp och gällande avtal följs. Under året har nio enheter/verksamheter kontrollerats.

Av totalt 997 granskade fakturor så avser ungefär 6 procent sådant som är inköpta utanför avtal. Nedan redovisas upptäckta fel:

- Vid nio tillfällen/inköp har vi frångått avtal, dvs vi har inte köpt från den leverantör vi har avtal med. Fyra av dessa inköp/fakturor gäller fortlöpande abonnemang/prenumerationer som inte är uppsagda/avslutade. Resterande inköp beror troligtvis på dålig planering, det vill säga är så kallade akutinköp.
- Inköp görs inte alltid av certifierad inköpare, men denne kan ha fått tillåtelse/uppdraget att göra inköp av beslutsattestant. Det är då det är som störst risk att det blir fel/ avtalsbrott.
- Vid ett fåtal tillfällen har inköp gjorts på fel avtal, det vill säga från fel leverantör. Detta görs oftast i samband med beställning av avtalade artiklar då man lägger till ej avtalade artiklar som finns i leverantörens sortiment, men som vi har avtal på med annan leverantör, till beställningen.

Sektor verksamhetsstöd/ Kansli och utveckling
Per-Åke Berg

Förbättringar jämfört mot tidigare års internkontroller:

- Bättre avtalstrohet, dvs vi köper/avropar från kommunens gällande avtal. (kan bero på att det nu finns fler avtal på plats, dvs som vi kan avropa ifrån samt bättre kännedom om gällande avtal)
- Fortsatt bra och fullständiga anteckningar till fakturor gällande kostnader för resor, boende, representation, utbildning och konferenser, dvs för vilka det är anteckningskrav.

Behov av avtal på:

- Avtal på musikinstrument samt reparation, service och tillbehör till det. Eventuellt kommer en avropsanmälan att göras via SKR på ett sådant avtal.
- Dagligvaror på matbutik. Det finns behov av ramavtal på inköp av dagligvaror på matbutik, bland annat så kallat stödinköp av mindre förpackningar. Det är ett behov som också finns på andra förvaltningar och som framförts till kommunens upphandlingsstrateg.
- Önskemål finns om avtal på slöjdmaterial till trä/metall, det vill säga sådant material som inte kan avropas från det nuvarande Bygg- och järnhandelsavtalet.

Skolpliktsbevakning

Skolpliktsbevakningen innehåller två delar.

- Samtliga elever folkbokförda i Östhammars kommun ska ha en säkerställd skolplacering.
- Rutiner ska finnas för åtgärder när elever är frånvarande från skolan

Den första delen i kontrollen avser att samtliga elever folkbokförda i kommunen har en säkerställd skolplacering i grundskolan, i kommunen eller på en skola i en annan kommun. Det kan exempelvis handla om elever som har flyttat till vår kommun, men som går kvar terminen/läsåret ut i den kommun som man flyttar ifrån. Det kan även vara elever som har flyttat från vår kommun, men som inte har folkbokförts i den nya kommunen, eller elever som är HVB-placerade alternativt placerade i familjehem.

Kontrollen görs med jämna mellanrum, dock alltid vid terminsstart. Vid kontroll den 22 oktober 2020 hittades en elev folkbokförd i Östhammars kommun som saknade skoltillhörighet. Vid närmare kontroll av denna elev, i form av kontakt med aktuell skolenhet, var förklaringen att eleven börjat på skolenheten men ännu ej var inskriven på grund av att en del underlag saknades. I och med detta så saknar ingen elev skolplacering fram till detta datum.

Det finns också rutiner för åtgärder när elever är frånvarande från skolan. Det finns en handlingsplan för skolnärvaro som presenterades för Barn- och utbildningsnämnden 2018-04-12.

Sektor verksamhetsstöd/ Kansli och utveckling
Per-Åke Berg

I Östhammars kommun har 11 skolpliktsärenden varit uppe i arbetsutskottet och/eller barn- och utbildningsnämnden under 2020, varav sex ärenden fortfarande pågår. Ärenden lyfts till barn- och utbildningsnämnden då det ska prövas om det kan vara en framkomlig lösning att ge vårdnadshavarna ett föreläggande, eventuellt i kombination med vite.

En samlad bedömning är att det som ska kontrolleras fungerar enligt den fastlagda internkontrollplanen för barn- och utbildningsnämnden. Däremot finns det oklarheter om skolpliktsärenden kommer upp till arbetsutskottet tillräckligt snabbt. För att klargöra detta behöver barn- och utbildningsnämnden få kontinuerliga och detaljerade redovisningar av hur frånvaron ser ut på enhetsnivå och individnivå.

Representation

Det som kontrolleras är att kommunens reglemente vid gåvor och representation följs samt att attestreglementet följs. De områden som granskas är att syfte med representationen har angivits, att deltagarförteckning finns, att rätt moms redovisats samt om den som attesterat fakturan även deltagit i representationen.

Kontrollen har genomförts vid nio enheter/verksamheter och omfattar 133 fakturor som bokförts på representationskonto. Av dessa så saknades uppgift om syfte och deltagare på två av fakturorna (ett av inköpen är gjort via Raindance-catering och det andra är en intern bokföringsorder på kommundgåva till vilken det inte har bifogats någon specifikation/beställning vilket inte har uppmärksammats av varken Ekonomi/ÖD/Beslutsattestant vid BoU). På samtliga fakturor har rätt moms redovisats.

Generellt ska den som deltagit i representationen själv inte beslutsattestera fakturan. Den ska beslutsattesteras av närmaste chef om man själv deltagit. Vid granskningen framkommer det att vid 98 tillfällen har budgetansvarig själv beslutsattesterat representation som denne själv kunnat delta i. Av dessa är 72 stycken sådant som gäller inköp av kaffe till samtlig personal samt inköp av frukt m.m., så kallade uppmuntrade åtgärder, på grund av pandemin. Barn- och utbildningskontorets ledningsgrupp hade på grund av pandemin beslutat att enheterna skulle kunna göra dessa inköp som en uppmuntrade åtgärd till personalen för att visa uppskattning. Resterande 26 fakturor gäller inköp till APT/planeringsdagar och dylikt där all personal deltar. Det som redovisats i detta stycke är inköp där man kanske inte ska kräva att de ska beslutsattesteras av överordnad chef.

När inköp/beställning gjorts via Raindance (vanligtvis catering), så har det vid fyra tillfällen missats att fakturan ska cirkuleras till överordnad chef för beslutsattest, eftersom budgetansvarig själv kommer att delta. Detta behöver förtydligas för både rektorer och skoladministratörer.

Sektor verksamhetsstöd/ Kansli och utveckling
Per-Åke Berg

Interkommunal ersättning

Det som kontrolleras är att den interkommunala ersättningen som betalas ut/ erhålls stämmer överens med delegationsbeslut, yttranden och prislistor.

Vid den granskning som genomförts omfattade 30 verifikationer upptäcktes inga fel. Resultatet från granskningen visar att de granskade transaktionerna stämmer överens med delegationsbeslut, yttranden och prislistor samt att rätt underlag är bifogat.

Däremot behöver avtal kring Riksidrottsgymnasier (RIG), Nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU) och Lokal idrottsutbildning (LIU) förtydligas framöver när det gäller merkostnaden för idrottsutbildningen. Riksidrottsgymnasier (RIG) har eget rikspris om eleven blir antagen.

Nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU) och Lokal idrottsutbildning (LIU) innebär att avtal behöver skrivas kring merkostnaden för idrottsinriktningen, vilka är delegationsbeslut (sektorschef Sektor bildning).

En samlad bedömning är att det som ska kontrolleras fungerar bra.

Delegation och beslut

Granskningen omfattar 784 delegationsbeslut som rapporterats in till barn och utbildningskontoret under 2020. Av dessa är knappt 51 procent fattade på barn- och utbildningskontoret, varav de allra flesta gäller skolskjutsfrågor. När det gäller grund- och gymnasieskolan avser besluten främst att inleda utredning vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Inom förskolan har det fattats få delegationsbeslut och de avser främst beslut avseende plats i förskola till barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling. Sett till samtliga delegationsbeslut som fattats under 2020 avser knappt 46 procent beslut om att inleda en kränkingsutredning och drygt 43 procent beslut om skolskjuts.

De beslut som anmäls som delegationsbeslut har fattats på rätt nivå i organisationen i förhållande till delegationsordningen. En samlad bedömning är att det som ska kontrolleras fungerar bra gällande de beslut som lämnats in till barn- och utbildningsnämnden. Det finns däremot en osäkerhetsfaktor om verkligen alla delegationsbeslut rapporteras in till barn- och utbildningskontoret. Avsaknaden av ett digitalt beslutsstöd, där samtliga beslut fattas, gör att denna osäkerhet kommer att kvarstå. Under 2021 är ambitionen att en genomgång ska göras med rektorerna av vilka beslut som är delegationsbeslut och därigenom ska rapporteras till barn- och utbildningsnämnden.

Diskriminering, kränkande behandling och trakasserier

Det som kontrolleras är att det finns tillförlitliga kontrollrutiner i hela beslutskedjan och att dessa följs.

Bestämmelser i diskrimineringslagen och skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling. De ställer krav på att verksamheterna bedriver ett målinriktat arbete för att främja

Sektor verksamhetsstöd/ Kansli och utveckling
Per-Åke Berg

barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling. Det ska även finnas en plan mot diskriminering och kränkande behandling vid alla enheter.

Samtliga förskolor och gymnasieskolan hade 2020 en aktuell plan mot diskriminering och kränkande behandling publicerad på sin hemsida. Av grundskolorna var det en skola som saknade publicerad plan, vilket har återkopplats till rektor på aktuell skola.

Om trakasserier eller andra kränkningar äger rum i eller i samband med verksamheten är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda det inträffade och i förekommande fall vidta åtgärder för att få kränkningarna att upphöra. Sedan januari 2019 används ett digitalt system för att anmäla och utreda kränkningar. Detta gjordes tidigare på pappersblanketter som innebar att det var svårare för huvudmannen att se vad som händer i kränkningsärendena eftersom de i flera fall inte skickades omgående till huvudmannen. I det nya digitala systemet får huvudmannen omgående ett E-postmeddelande när en anmälan görs och kan följa ärendets gång. Tar det lång tid innan ett ärende börjar utredas påminner huvudmannen rektorerna om att de har ett ärende där utredning inte påbörjats.

Granskningen har visat att det finns tillförlitliga kontrollrutiner i hela beslutskedjan.

Hantering av personuppgifter (GDPR)

Det som ska kontrolleras är att reglerna för informationshantering följs.

På barn- och utbildningsförvaltningen har flera personer varit involverade i arbetet med GDPR. En grupp har träffats regelbundet och diskuterat olika frågeställningar som dykt upp och hur arbetet framöver ska bedrivas.

En plan med rutin för att kontrollera att regler runt personuppgifter och informationshantering följs har tidigare utarbetats och det är den som ligger till grund för genomförandet av internkontrollen. Under 2019 gjordes en internkontroll på samtliga förskolor i kommunen när det gäller hantering av personuppgifter (GDPR). Vid denna kontroll konstaterades att medvetenheten är stor på kommunens förskolor kring både GDPR och sekretess och inget anmärkningsvärt framkom vid den kontroll som genomfördes 2019 vid samtliga förskolor. Under 2020 har internkontroll gjorts när det gäller hantering av personuppgifter/GDPR på samtliga grundskolor i kommunen som har elever i de yngre åren, samt samtliga fritidshem. Internkontrollen har bestått av ett antal frågor till berörd rektor, samt att rektor uppmanades göra en fysisk observation och meddela resultatet.

Vid internkontrollen framkom inget anmärkningsvärt. Överlag finns en bra medvetenhet runt frågorna. Exempelvis har närvarolistor i hallar försvunnit, nu rapporteras det digitalt där bara berörd vårdnadshavare och personal kommer åt information. Känsliga personuppgifter hålls inlåsta.

Sammanfattningsvis har granskningen visat att det pågår ett kontinuerligt arbete med hantering av personuppgifter på barn- och utbildningsförvaltningen.

Sektor verksamhetsstöd/ Kansli och utveckling
Per-Åke Berg

Utdrag ur belastningsregister

Det som kontrolleras är att det finns tillförlitliga kontrollrutiner i hela kedjan och att dessa följs. Rutinen för utdrag från belastningsregistret är centralt skapad av Lednings- och verksamhetsstöd och gäller kommunens samtliga verksamheter där utdrag ur belastningsregistret krävs.

Vid tidigare kontroller har ett flertal brister upptäckts och ett arbete startades och fortgår på barn- och utbildningsförvaltningen för att åtgärda dessa.

Vid genomgång av personal, som anställdes under 2020, är det månadsanställd personal som har kunnat granskas. Det vill säga tillsvidare- och visstidsanställda. Tidigare år har också timavlönad personal varit med i granskningen men uppgifter om dessa när det gäller utdrag ur belastningsregistret har inte kunnat tas ut ur HR-systemet vilket är en brist i att kunna följa upp även denna kategori av personal.

Efterlevnaden av rutinen att uppvisa utdrag ur belastningsregistret har blivit bättre sen genomgången 2018. En reflektion är dock om det är på grund av att sammanställningen för anställda 2020 bara är baserat på månadsanställda. Analys av sammanställningen visar också att det skiljer sig mellan olika arbetsplatser. En fjärdedel visar på en efterlevnad av rutinen på 100 procent medan det på andra arbetsställen är mycket sämre efterlevnad av rutinen. Det behövs fortsatt arbete med efterlevnaden av rutinen på arbetsplatsnivå och medvetenheten om att det krävs utdrag ur belastningsregistret för anställning måste finnas hos anställande chef. Det finns fortfarande inte något systemstöd för, där det skulle krävas att ett utdrag ur belastningsregistret uppvisas innan anställningsavtal skrivs ut, är information till anställande chefer viktigt. En diskussion har förts med lednings- och verksamhetsstöd om ett ökat systemstöd i det nya HR-systemet Personica P men det råder osäkerhet om det går att lösa i HR-systemet.

På grund av personalförändring inom Lednings- och verksamhetsstöd under 2020 uppdaterades inte listan över utdrag ur belastningsregistret på Ines. Detta upptäcktes i och med denna internkontroll under hösten. Nu fungerar uppdateringen igen.

Under 2020 har frågan fortsatt att diskuteras i ledningsgruppen för barn- och utbildningsförvaltningen. För att komma till rätta med de upptäckta bristerna krävs sammanfattningsvis flera åtgärder, bland annat:

- ett utökat systemstöd i Personica P för hantering av utdrag ur belastningsregister
- kontinuerliga informationsinsatser till anställande chefer samt administratörer
- översyn av rutinen för utdrag ur belastningsregister vid anställning

Barn- och utbildningsförvaltningen är en av flera förvaltningar där utdrag ur belastningsregister krävs vid anställning. Ett uppdrag bör ges till barn- och utbildningschefen att utreda hur hanteringen kring belastningsregister kan förbättras utifrån ovanstående föreslagna åtgärder. Detta måste ske i samråd med berörda förvaltningar.

Sektor verksamhetsstöd/ Kansli och utveckling
Per-Åke Berg

Myndighetsutövning avseende grundsärskola

Det som kontrolleras är att det finns tillförlitliga kontrollrutiner i hela kedjan och att dessa följs.

I syfte att säkerställa rätt placering för elever inom grundsärskolan, ska uppföljningar ske kontinuerligt. Vid kännedom om något som tyder på att en elev i grundsärskolan inte tillhör respektive målgrupp ska detta meddelas mottagningsansvarige i elevens hemkommun. Hemkommunen ska skyndsamt utreda frågan, *Skollagen 7 kap. 5§. 18 kap. 6§.*

Elever i grundsärskolan ska följas upp med pedagogisk kartläggning/psykologutredning vid följande tidpunkter:

- åk 2 pedagogisk kartläggning (grundskolans- eller särskolans specialpedagog) / test av psykolog
- åk 5 pedagogisk kartläggning (grundskolans- eller särskolans specialpedagog) / test av psykolog
- åk 8 pedagogisk kartläggning (grundskolans- eller särskolans specialpedagog) /test av psykolog

Särskolestrategen ansvarar för att kalla till ett uppföljningsmöte med habiliteringen, rektor och pedagoger från grundsärskolan en gång/ termin. Syftet är att få en överblick- och underlätta planeringen inför vilka barn som eventuellt kan bli aktuella för grundsärskolan, samt se över arbetet med de elever som är inskrivna och deras individuella behov.

Rutiner finns för hur ett mottagande i grundsärskolan ska gå till från det att personal eller rektor i grundskolan signalerar att man misstänker att en elev eventuellt tillhör en annan skolform. Efter att vårdnadshavare lämnat ett medgivande till en utredning samlar särskolestrategen in de fyra bedömningarna- medicinsk, pedagogisk, social och psykologisk för att sedan tillsammans med psykolog, skolläkare och rektor för särskolan, kvalitetsgranska utredningen. Därefter fattas ett beslut om vilken skolform eleven ska tillhöra. Under 2020 har dock inte skolläkare och rektor för särskolan varit med i kvalitetsgranskningen, utan ytterligare en psykolog har deltagit i kvalitetsgranskningen. Tanken är att i framtiden ska både skolläkare och rektor vara med.

Vid skolinspektionens senaste tillsyn (beslut 2019-06-13) framkom att huvudmannen uppfyller författningarnas krav inom grundsärskolan.

En samlad bedömning är att det finns tillförlitliga kontrollrutiner i hela kedjan.

Motion angående inrättande av tjänst som äldre och brukarombud

En av huvudpunkterna i Liberalernas valplan 2018 handlade om inrättande av en från socialförvaltningen fristående tjänst som äldre/brukarombud i kommunen. Vi har genom åren efter samtal med brukarorganisationer och enskilda individer sett ett stort behov av en sådan tjänst. I dessa tider med smittspridning inom äldreomsorg i stort sett hela landet finner vi behovet akut. Det ska vara en tjänst som bevakar de äldres respektive personers med funktionsvarianter intressen i ett generellt mer allmänt perspektiv, en tjänst som genom kontakter med förvaltning, enskilda personer, brukarorganisationer och frivilligorganisationer ser över utvecklingspotential för att skapa bästa möjliga livsvillkor för de aktuella grupperna. Tjänsten ska ligga under kommunstyrelsen. Innehavaren ska ha tystnadsplikt men inte handlägga enskilda individärenden utan ska genom sitt arbete skaffa sig en allmän bild av förutsättningarna för att leva ett gott liv hela livet i Östhammars kommun.

Yrkande

Liberalerna yrkar att man i Östhammars kommun snarast inrättar en tjänst som äldre/brukarombud enligt ovan beskrivna inriktning.

Medel till tjänsten ska skapas inom kommunstyrelsens budget.

Österbybruk den 3 juni 2020

För Liberalerna i Östhammar

Irmeli Bellanderhitt

Socialförvaltningen
Oskar Johansson

Kommunstyrelsen

Yttrande över inrättande av tjänst som äldre- och brukarombud

Irmeli Bellander (L) har lämnat en motion med förslag om att inrätta en fristående tjänst som äldre- och brukarombud som ska bevaka intresseområdena för äldre och personer med funktionsvariationer.

Uppgiften att tillvarata den enskildes intressen hanteras genom möjligheten för den enskilde att i enlighet med myndigheternas serviceskyldighet få hjälp att tillvarata sina rättigheter. Som myndighet ska socialförvaltningen garantera att kontakterna blir smidiga och enkla. Denna hjälp ges idag främst av Östhammar Direkt, dit enskilda alltid kan vända sig för att få svar på frågor eller vägledning i vart de ska vända sig.

Den dialog som efterfrågas med brukarorganisationer och intresseföreningar förekommer redan idag inom förvaltningens verksamhet och representanter för ledningen träffar återkommande representanter för dessa organisationer.

Uppdraget att skapa bästa möjliga livsvillkor för de aktuella grupperna åligger ytterst socialnämnden och hur detta kan åstadkommas är subjektivt. Det som anses vara bästa möjliga livsvillkor för de aktuella grupperna får därför bestämmas politiskt och här har politiken en viktig uppgift i att väga dessa intressen mot andra intressen som också faller inom nämndens ansvarsområden. Att driva på hur frågor prioriteras bör därför främst åligga politiken. Uppdraget att se över utvecklingspotentialen åligger socialchefen. Att som externt ombud driva utvecklingsfrågor kan vara svårt om frågan ska hanteras ur ett helhetsperspektiv som beaktar politisk inriktning, budget och regelverk. Det är också ur ett ansvarsutkrävande perspektiv problematiskt att ge formell befogenhet till ombudet och avsaknad av detta riskerar det att göra ombudets möjligheter att driva förändring begränsade.

Socialförvaltningen
Oskar Johansson

Den föreslagna uppgiften att skapa sig en bild av förutsättningarna att leva i Östhammars kommun görs årligen i form av data som verksamheten och brukare rapporterar till Socialstyrelsen. Dessa data sammanställs i form av Öppna jämförelser och presenteras på hemsidan Kolada.se. Allmänheten kan där ta del av resultaten och jämföra dessa med andra kommuner. Resultaten av jämförelserna ger därutöver Östhammars kommun möjlighet att följa upp, analysera och utveckla förutsättningarna för äldre och personer med funktionsvariationer att leva i Östhammars kommun

Socialnämnden bedömer att målgruppernas behov redan är tillgodosedda genom nuvarande organisation och föreslår kommunstyrelsen att avslå motionen.

SVAR TILL IRMELI BELLANDER (L) GÄLLANDE INRÄTTANDE AV TJÄNST SOM ÄLDRE- OCH BRUKAROMBUD.

Socialnämnden har i yttrande DNR 2020-82 yttrat sig i frågan om inrättande av tjänst som äldre- och brukarombud.

Undertecknad föreslår att kommunfullmäktige antar yttrandet som sitt eget och även avslår motionen från Irmeli Bellander.

Östhammar 20200908

Jacob Spangenberg (C)

Ordförande i kommunstyrelsen

Dnr KS-2020-442

§ 349. Remiss av motion från Irmeli Bellander (L) angående inrättande av tjänst som äldre och brukarombud

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott remitterar motionen och svaret till barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden samt de brukarorganisationer som ingår i samverkansforumen KPR/KRF. Socialnämnden får möjlighet att komplettera sitt yttrande.

Ärendebeskrivning

Irmeli Bellander (L) yrkar i motion daterad 2020-06-03 att man i Östhammars kommun snarast inrättar en tjänst som äldre/brukarombud enligt ovan beskrivna inriktning. (Beskrivs i motionen.) Medel till tjänsten ska skapas inom kommunstyrelsens budget.

Kommunfullmäktige beslutade vid behandling av svaret att ärendet skulle återremitteras för att en remiss skulle skickas till övriga nämnder och brukarorganisationer. Kommunstyrelsens arbetsutskott bör ta ställning till vilka som ska få remissen och vilka handlingar som ska ingå.

Övriga nämnder kan omfatta facknämnderna med Östhammars kommun som värdkommun eller även inkludera gemensamma nämnder. När en liknande motion (politiskt obunden äldreombudsman) behandlades 2018-2019 remitterades den till facknämnderna (ej de gemensamma eller de med liten verksamhet såsom valnämnden) och yttrandena var inget att tillägga (BMN), avslag (BUN), behovet är täckt (SN) och funktionen kan utgöra samverkanspart (KFN). Se ärende KS-2018-651 för fullständiga yttranden.

Brukarorganisationer kan vara de som det finns en samverkan med inom ramen för KPR/KRF eller skickas enligt ett bredare urval.

Förslagsvis ingår samtliga handlingar som fullmäktige hade att ta ställning till i remissen, men en annan möjlighet är att endast remittera motionen.

Beslutsunderlag

- Motion
- Svar inklusive yttrande från socialnämnden

Ärendets behandling

Motionen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2020-06-09, § 86 och överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Socialnämnden har lämnat yttrande 2020-09-02, § 97. Kommunstyrelsens ordförandes förslag till svar var att kommunstyrelsen ställer sig bakom socialnämndens svar.

Kommunfullmäktige 2020-11-10, § 136, beslutade efter yrkande från Margareta Widén Berggren (S) att återremittera ärendet för att ärendet ska remitteras till övriga nämnder och till brukarorganisationer.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kommunsekreterare Rebecka Modin föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Remissinstanserna

Sektor bildning
Lisbeth Bodén

Yttrande över inrättande av tjänst som äldre- och brukarombud

Irmeli Bellander (L) har lämnat en motion med förslag om att inrätta en fristående tjänst som äldre- och brukarombud som ska bevaka intresseområdena för äldre och personer med funktionsvariationer.

Barn- och utbildningsnämnden har tagit del av motionen samt det yttrande som socialnämnden lämnat avseende denna.

Det kan vara problematiskt och svårt att driva utvecklingsfrågor för ett äldre- och brukarombud eftersom denne saknar formell befogenhet då politisk inriktning, budget och regelverk är styrande. Barn- och utbildningsnämnden anser att det i rådande budgetläge inte finns utrymme för att inrätta en tjänst som äldre- och brukarombud utifrån den beskrivning som görs i motionen.

Barn- och utbildningsnämnden anser, i likhet med vad socialnämnden skrivit i sitt yttrande, att behoven redan är tillgodosedda i den nuvarande organisationen.

Motion till Östhammars fullmäktige

Handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2020-11-10	
Dnr:	Dpl:

Gimo har varit utsatt för bilbränder under det senaste året, det har varit försök att anlägga en brand vid ishallen i Gimo. Vallonskolan i Gimo varit utsatt för skadegörelse genom att en sten har kastats in genom ett fönster. Att skadegörelserna ökar i Gimo ser vi tydligt, ett försök att motverka denna negativa trend har gjort genom att starta projektgruppen "Tryggt Gimo" och förlängt öppettiderna på fritidsgården.

På en nationell nivå brinner det i närmare 500 skolor varje år. Skolorna och förskolorna i kommunen förefaller vara dåligt rustade mot anlagda bränder. Det saknas kamera övervakning. Larmsystemen behöver förbättras. Situationen förefaller vara liknande på samtliga skolor och förskolor i kommunen.

Bilbränder, förstörelse och andra anlagda bränder är tecken på att en ort börjar bli ett utsatt område, ett särskilt utsatt område eller ett riskområde. Detta enligt Polisens klassificeringar. Vuxna som unga vittnar om att massinvandringen till Gimo börjar ge negativa konsekvenser och en ökad otrygghet i samhället.

Med anledning av detta måste man öka säkerheten mot anlagda bränder mot skolor och förskolor. Vi kan inte riskera att grundläggande funktioner i samhället sätts ur spel p.g.a. anlagda bränder och sabotage.

Sverigedemokraterna vill att kommunen utreder möjligheterna att utrusta Gimos skolor och förskolors utemiljöer med kameraövervakning.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

-Att BUN får uppdrag att utreda möjligheten för kameraövervakning på samtliga skolor och förskolor i Gimo.

-Att kommunen tar fram en handlingsplan för att skydda kommunens samtliga skolor och förskolor mot vandalisering.

För Sverigedemokraterna Östhammar

Bo Persson

2020-11-06

Martin Wahlsten

ANKOM
2020-11-10
 ÖSTHAMMARS KOMMUN Östhammars Direkt

Sektor Bildning
Lisbeth Bodén

Yttrande avseende motion gällande handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage

Bakgrund

Sverigedemokraterna (SD) har lämnat in en motion avseende handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage.

I motionen yrkar Sverigedemokraterna:

- Att BUN får i uppdrag att utreda möjligheten för kameraövervakning på samtliga skolor och förskolor i Gimo.
- Att kommunen tar fram en handlingsplan för att skydda kommunens samtliga skolor och förskolor mot vandalisering.

Bilbränder, förstörelse och andra anlagda bränder är ett tecken på att en ort börjar bli ett utsatt område eller ett riskområde. Med anledning av detta måste man öka säkerheten mot anlagda bränder mot skolor och förskolor, enligt Sverigedemokraternas motion.

Mot bakgrund av Sverigedemokraternas motion har kontakt tagits med kommunens dataskyddsombud, säkerhetsansvarig samt kommunpolisen i Östhammars kommun, projektledare för Hållbart ANDT- och brottsförebyggande arbete samt före detta tekniska förvaltningen.

Väger intresset av att kamerabevaka tyngre än integritetsintresset?

För att få kameraövervaka en förskola eller skola måste det finnas ett berättigat syfte och det kan till exempel vara att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet på en brottsutsatt plats. Det måste alltså finnas ett reellt problem på platsen så man kan inte sätta upp en kamera i rent förebyggande syfte. Man måste även ha undersökt andra alternativ. När man överväger att kamerabevaka är det viktigt att det finns dokumenterat vad som har hänt, på vilken plats, vilken tid på dygnet händelsen inträffat och varför andra alternativ inte har hjälpt. Intresset av att kamerabevaka väger tyngre ju mer brottslighet som ni kan visa har inträffat.

Om det finns ett berättigat syfte att kamerabevaka måste det ändå alltid göras en avvägning mellan bevakningsintresset och integritetsintresset. Den här bedömningen ska göras oavsett om det gäller tillståndspliktig eller inte tillståndspliktig kamerabevakning. Barn anses ha ett särskilt stort integritetsintresse.

Vid bedömningen av integritetsintresset ska särskild hänsyn tas till hur bevakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av enskildas personliga integritet ska användas och vilket område som ska bevakas. Det är till exempel mer känsligt att kamerabevaka en skolgård där små barn leker än en fasad.

Sektor Bildning
Lisbeth Bodén

Överväg andra åtgärder i första hand

Med tanke på att integritetsintresset är mycket högt på en skola bör man fundera på om det finns någon mindre ingripande åtgärd som kan vidtas istället, beroende på vilken problematik som finns. Man kan till exempel överväga att låsa in värdefull utrustning, förstärka skalskyddet, förbättra belysningen, bygga om ytor som har skymd sikt, installera rörelsestyrda vattenkranar och öka vuxennärvaron. Om sådana åtgärder skulle kunna få samma eller bättre effekt, bör dessa vidtas istället.¹

Anmälda brott 2020-01-01 till 2020-12-18 som rör förskolor och skolor i Gimo

Anmält brott	Verksamhet
En anmälan gällande Skadegörelse, övrigt klotter	Förskolan Diamanten
Tre anmälningar gällande Stöld utan inbrott i skola, bibliotek, undervisningslokal, förskola, fritidshem	Vallonskolan
En anmälan gällande annan skadegörelse (ej klotter)	Vallonskolan

Källa: Kommunpolisens statistik

Mot bakgrund av de händelser som inträffat i Gimo under det senaste året så är det inte den ort som har flest skadegörelser i Östhammars kommun. Utifrån fakta som polisen presenterar så bedömer Barn- och utbildningsnämnden att det inte är befogat med någon kameraövervakning på Gimos förskolor och skolor. Det är en bild som före detta tekniska förvaltningen delar. Det preventiva arbete som före detta tekniska har bidragit med är ett bra samarbete med ett väktarbolag och deras flexibilitet. Om det har kommit rapporter om att det är ökad aktivitet vid någon specifik fastighet kvällstid/helger/nätter så har vaktbolagets ordinarie rondering snabbt omdirigerats till att koncentrera insatsen till det specifika området under en begränsad tid. Det har inte undersökts andra alternativ i stället för kameraövervakning.

Med en kameraövervakning kommer vi dessutom alltid att arbeta i efterhand, det vill säga inget förebyggande arbete såsom bättre belysning, ökad närvaro av vuxna och förstärkt skalskydd.

Handlingsplan för att skydda samtliga skolor mot vandalisering

Under hösten 2020 startade ett projekt med medel från länsstyrelsen. Syftet med projektet är att ta fram ett underlag till kommunledningen och politiken med en

---

¹ Datainspektionen, <https://www.datainspektionen.se/vagledning/kamerabevakning/offentlig-verksamhet/skolor/>

Sektor Bildning
Lisbeth Bodén

plan för ett hållbart och utvecklat lokalt ANDT- (alkohol, narkotika, dopning och tobak) - brottsförebyggande - och trygghetsskapande arbete.

Målet är att ta fram en modell för hur Östhammars kommun ska arbeta systematiskt med frågorna utifrån kända kunskapsunderlag. Ytterligare ett mål är att ta fram en modell och ett arbetssätt för att ta fram bra underlag och/eller lägesbilder för beslut.

Barn- och utbildningsnämnden anser att utifrån projektets syfte och mål kan en handlingsplan mot vandalisering kunna gå att införliva i det kommande brottsförebyggande arbetet.